

VALENCIÀ, PAGA I CALLA!

L'ESPOLIACIÓ FISCAL DEL PAÍS VALENCIÀ
EDICIÓ REVISADA DESEMBRE 2014

PAÍS VALENCIÀ
**ESQUERRA
REPUBLICANA**

VALENCIÀ, PAGA I CALLA!

L'ESPOLIACIÓ FISCAL DEL PAÍS VALENCIÀ
EDICIÓ REVISADA DESEMBRE 2014

PAÍS VALENCIÀ
**ESQUERRA
REPUBLICANA**

Fotografia de coberta:
Viquipèdia | Sanbec

Índex

1. Introducció.....	5
2. Precedents històrics.....	7
3. El marc del quadre.....	11
4. Que tot canvie per a què res no canvie.....	19
5. Pagar i callar.....	25
6. El preu d'ofrenar noves glòries a Espanya.....	35
7. De la colònia tributària a la República del País Valencià.....	43

1. INTRODUCCIÓ

Si hi ha un debat que a la societat valenciana genera consens en la immensa majoria de sectors, associacions i partits, aquest és el debat sobre el finançament. No hi ha cap partit, associació d'empresaris o sindicat que no estiga d'acord en el fet que el País Valencià està infrafinançat. No obstant, encara queda molta pedagogia sobre els diferents conceptes de mal finançament que utilitzen les diferents organitzacions.

Aquesta nova versió del nostre document sobre finançament autonòmic arriba en un moment en què el debat sobre finançament és més urgent que mai davant l'asfíxia financera que pateix la Generalitat Valenciana.

La diagnosi que presentem en aquest document pretén assentar les bases d'un consens entre les forces del valencianisme republicà pel que fa a les causes i conseqüències de l'empobriment econòmic que l'Estat espanyol ha provocat al País Valencià. Un empobriment i una asfíxia que han arribat a la intervenció de facto de la Generalitat Valenciana per part del Ministerio de Hacienda, que controla quant i en què utilitza els recursos la Generalitat.

PRECEDENTS HISTÒRICS

El debat sobre el finançament autonòmic s'ha limitat al període autonòmic, moment a partir del qual es publiquen dades sobre el desenvolupament de les administracions públiques en els diferents nivells arreu de l'Estat. No obstant, el maltractament econòmic de l'Estat espanyol cap al País Valencià a través de les estructures de l'Estat es remunta segles enrere.

No podem entendre el tracte que rebem els valencians i valencianes si no fem una mirada enrere a la nostra història. La derrota en Almansa va implicar l'abolició de les lleis, costums i institucions de l'antic Regne de València, al igual que va passar amb la resta de territoris de la Corona d'Aragó. La imposició de les institucions i lleis castellanes va provocar la pèrdua de la sobirania fiscal valenciana, que fins aquell moment dissenyava i recaptava els impostos dels valencians i valencianes. Però el Decret de Nova Planta no es va limitar a arrabassar-nos la sobirania fiscal, sinó que va establir un impost exclusiu per als territoris de la Corona d'Aragó, com a càstig per haver perdut la Guerra de Successió: «única contribució» a l'Aragó, «talla» a les Illes, «cadastre» a Catalunya i «l'Equivalent» al País Valencià.

L'Equivalent, creat per Felip V al 1717, es va establir al Regne de València, com a impost directe i únic sobre la riquesa. Aquest impost, pocs anys després de la seua implantació, el 1725, ja suposava el 60% dels

impostos recaptats al País Valencià. En l'any 1845 passà a anomenar-se «l'amillorament», que correspon als actuals padrons de la contribució rústica i urbana.

Per tant, fa tres segles que els valencians deixàrem de tindre la capacitat de gestionar i recaptar els nostres propis impostos, començant una detracció de recursos per a finançar les despeses de la corona, com el Palacio de la Granja de San Ildefonso, que fou construït amb el botí de guerra obtingut dels territoris de la Corona d'Aragó. Aquest tracte de colònia tributària d'Espanya s'ha anat succeint mentre canviaven reis, períodes de democràcia i dictadures.

Així durant la dictadura de Franco els valencians vam ser especialment maltractats per l'Estat, no només en termes de repressió política, ja que vam ser dels territoris més castigats pels feixistes, sinó també en termes de discriminació econòmica. En efecte, mentre l'economia valenciana aportava les divises tan necessàries per a la política del règim mitjançant les exportacions i el turisme, l'Estat no feia cap esforç quan els valencians necessitàvem infraestructures urgents. Bona prova d'aquest fet és que el Pla Sud, el desviament del llit del riu Túria per evitar les inundacions de la ciutat de València, es va finançar amb una sobrecàrrega impositiva sobre la població valenciana, mitjançant la imposició de més segells a tota la correspondència provinent del País Valencià i altres recàrrecs sobre impostos i taxes a la ciutat de València i les poblacions afectades. Mentre a altres indrets de l'Estat el govern finançava directament les infraestructures i els serveis, al País Valencià sempre hem hagut de cofinançar-les, o millor dit refinançar-les, amb impostos o peatges; com és el cas de l'AP-7, una infraestructura no volguda pel govern de Franco, però feta per acontentar institucions internacionals com el Banc Mundial que des del 1962 reclamava la construcció del Corredor Mediterrani.

Aquesta situació no va variar amb un canvi de règim que, com el Gattopardo de Lampedusa, va procurar que tot canviara per a que tot continuara igual en molts aspectes, entre els quals podem destacar l'econòmic. Pel que fa al finançament del sector públic al País Valencià, es va traduir en una llei orgànica, la LOFCA (Ley Orgánica de Financiación de las Comunidades Autónomas) durant la dècada dels 80. Aquesta llei establia com un dels seus principis «La garantía del equilibrio económico, a través de la política económica general, de acuerdo con lo establecido en los artículos 40.1, 131 y 138 de la Constitución, que corresponde al Estado, que es el encargado de adoptar las medidas oportunas tendentes a conseguir la estabilidad económica interna y externa y la estabilidad presupuestaria, así como el desarrollo armónico entre las diversas partes del territorio español» (art 2.2B).

No obstant, a l'hora d'aplicar la llei amb la creació d'un sistema de finançament per a les administracions autonòmiques, l'Estat no va tindre en compte les necessitats dels diferents territoris, sinó que va agafar com a valor base la despesa que suposava per al govern central l'esquifit Estat del Benestar existent. D'aquesta manera, com que l'Estat centralista heretat del franquisme afavoria uns territoris front a altres, la discriminació va subsistir en el punt de partida del sistema de finançament autonòmic, sense que haja canviat en les diferents reformes que s'han fet d'aquest sistema de finançament.

EL MARC DEL QUADRE

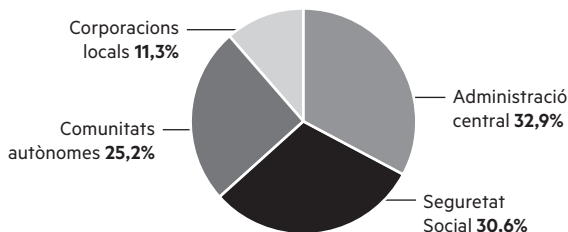
Per a fer-nos una idea de la situació del País Valencià cal enquadrar la nostra situació dins el nostre entorn més immediat, l'Estat espanyol. En primer lloc, cal recordar que l'Estat espanyol és un estat amb una estructura descentralitzada, però aquesta descentralització amaga una trampa que els defensors del centralisme obvien quan asseguren que «Espanya és dels països més federals del món».

I aquesta trampa és la que mostren les gràfiques següents.

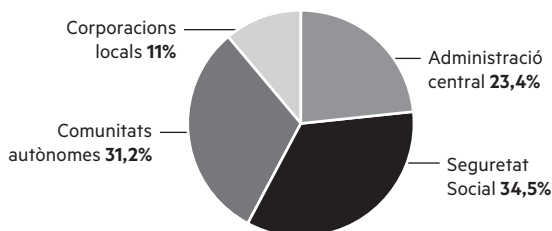
Distribució d'ingressos, despeses i dèficit públic de les administracions públiques (% , any 2013)

Font: Intervención General del Estado

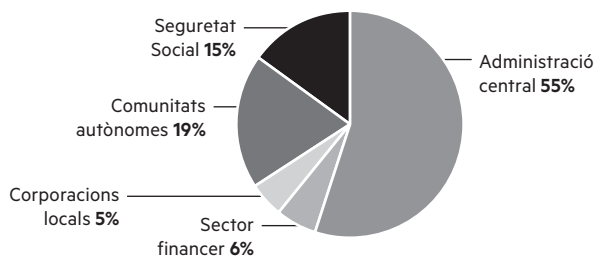
Ingressos

Despeses

Dèficit públic

Com es veu a la gràfica de despeses, les comunitats autònomes gestionen un 31,2% de la despesa del sector públic estatal, mentre el govern central gestiona el 23,4%. Aquesta distribució es deu al fet que les autonomies gestionen les principals competències de l'Estat del Benestar, com són la sanitat i l'ensenyament, mentre l'administració central gestiona competències com la seguretat, el sistema judicial, la defensa, la diplomàcia, etc.

En canvi, quan arribem a la distribució dels ingressos, es capgira la distribució. Així, l'administració central gestiona el 32,9% dels ingressos i

les autonomies el 25,2%. D'aquesta manera, l'administració central pot condicionar la política de les autonomies, mitjançant la gestió impositiva i la distribució territorial dels ingressos obtinguts,

Aquesta trampa és encara més evident quan parlem de la distribució del dèficit o, dit d'una altra manera, la distribució de la capacitat d'endeutar-se. Aquesta distribució la fixa única i exclusivament el govern central que, com veiem, es reserva més del 50% de la capacitat d'endeutament, tot i que gestiona una part molt més important dels ingressos que de les despeses. Mentrestant, a les comunitats autònomes tan sols els reserva un 19% del dèficit, quan gestionen més despesa que ingressos i, per tant, necessitarien major marge per recórrer a l'endeutament. I a més, aquest endeutament estaria justificat per la necessitat de continuar prestant els serveis bàsics de l'Estat del Benestar, però el govern central amb la seua distribució del dèficit provoca que les autonomies hagen de practicar dures retallades a la sanitat i l'ensenyament i així creen la il·lusió que les autonomies no saben gestionar i s'armen d'arguments per a recentralitzar el sector públic.

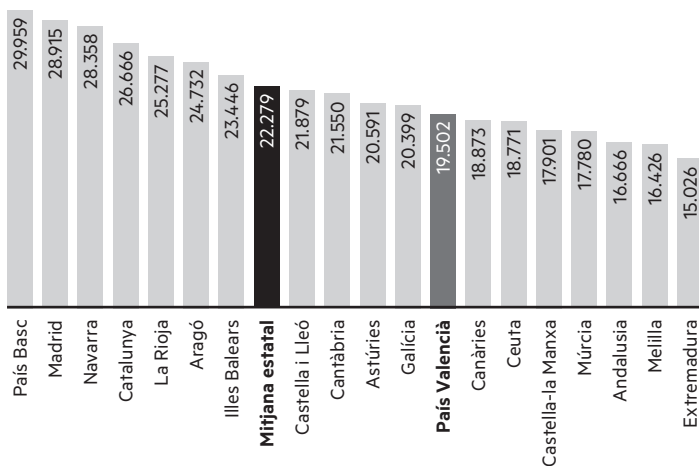
És a dir, la crisi econòmica de les autonomies ha estat provocada per una distribució de la despesa i l'ingrés molt favorable a l'administració central, que ni PP ni PSOE han volgut canviar perquè ja els interessava carregar les culpes contra les autonomies per tal de tindre la justificació necessària per retallar les competències autonòmiques. La fallida de l'Estat autonòmic ha estat una fallida programada, tal com ho va ser la de RTVV o la que el PP està preparant sobre la sanitat pública al País Valencià: degradar per després tancar.

Però algú podria pensar que aquesta distribució està justificada per un objectiu superior, com podria ser la redistribució de la riquesa entre els diferents territoris de l'estat. Doncs si és així, només podem afirmar que

la política redistributiva de l'estat ha estat un fracàs rotund. Les diferències en PIB per càpita continuen sent igual de grans que fa 20 anys. Cal recordar que el PIB es calcula sumant tota la producció de béns i serveis realitzada en un territori concret al llarg d'un any. Si aquesta producció, la repartim entre tots els habitants del territori obtenim el PIB per càpita. Malgrat que aquesta mesura presenta una sèrie d'inconvenients, és la utilitzada a nivell internacional per a comparar els nivells de renda dels territoris, amb un mètode de càlcul estandaritzat.

PIB per càpita (€/habitant, any 2013)

Font: INE

Com podem veure, entre el País Basc i Extremadura hi ha una diferència de renda mitjana de més de 14.000 euros per habitant, els bascos tenen una renda que és pràcticament el doble que la dels extremenys.

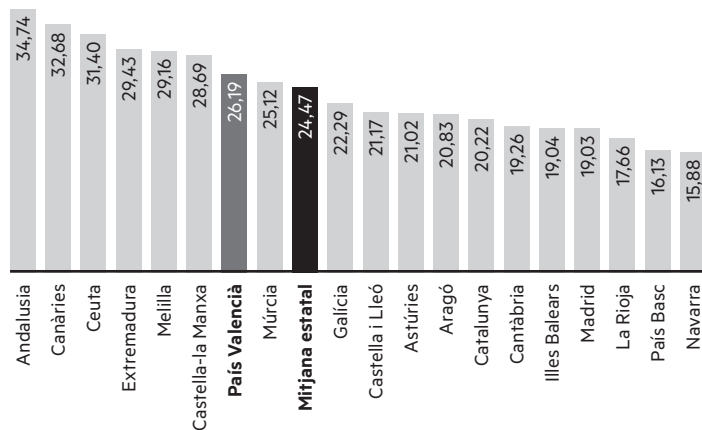
Molt lluny dels objectius que es marcava la LOFCA de «desarrollo armónico» dels diferents territoris, la qual cosa deixa en evidència que l'estructura de l'Estat no ha servit per a millorar la distribució de la renda arreu de l'Estat, però sí per a que les empreses que viuen del BOE, l'Espanya SA (constructores, concessionàries, etc.) engreixaren els seus comptes de resultats amb la construcció d'infraestructures innecessàries i desproporcionades, com ara l'AVE.

I dins d'aquesta desigual distribució de la renda, el País Valencià se situa en la posició 12 de 17, amb una renda quasi 3.000 euros inferior a la mitjana estatal, just per davant de Canàries. És a dir, el «Levante feliz» no existeix, el País Valencià és un territori pobre si el comparem amb la resta de territoris de l'Estat espanyol. Per tant, en un estat en què la «solidaritat interterritorial» funcionara d'una manera lògica, que les regions riques aportaren recursos a les regions pobres, el País Valencià hauria de ser receptor net de recursos per part de l'Estat, situació que, com veurem més endavant no es produeix.

No cal oblidar un drama que estan patint milers de famílies valencianes i d'arreu de l'estat, com és l'atur. Tampoc en aquest cas la política de l'administració central aconsegueix reduir les grans distàncies entre les taxes d'atur dels diferents territoris, amb territoris amb una taxa d'atur de més del doble d'altres territoris. Tampoc en aquest cas podem dir que el País Valencià estiga en una bona posició, ja que presenta una taxa d'atur del 26,2%, quasi dos punts per damunt de la mitjana estatal.

Taxa d'atur (% , segon trimestre 2014)

Font: INE

I si ampliem la mirada més enllà de l'Estat, fins al marc europeu, cal recordar que el País Valencià fou considerat fins 2007 com una regió objectiu 1, és a dir, de les més pobres d'Europa. En l'actualitat ja no es troba en aquest grup en bona part per l'entrada dels països de l'Est d'Europa, que tenen territoris amb un PIB per càpita molt inferior al valencià. Malgrat la reducció de recursos, en els darrers anys, des de 2005 a 2011, la UE ha enviat més de 2.500 milions d'euros al País Valencià. Tot i això, altres territoris de l'Estat han rebut molts més recursos, en bona part degut a les subvencions a l'agricultura de la Política Agrària Comuna, que històricament han exclòs l'agricultura valenciana, tot afavorint les grans explotacions de cereal de altres territoris de l'Estat.

D'aquesta manera, ens trobem que el País Valencià no és un territori ric no lliguem els gossos amb llonganisses, ni ho hem fet en els darrers anys, malgrat totes les afirmacions del PP en aquest sentit. Som un territori que els darrers anys ha malbaratat els seus recursos naturals per aconseguir una riquesa fictícia, com s'ha demostrat una vegada acabat l'auge de l'especulació i la rajola, i que amb la crisi actual passa per gravíssimes dificultats.

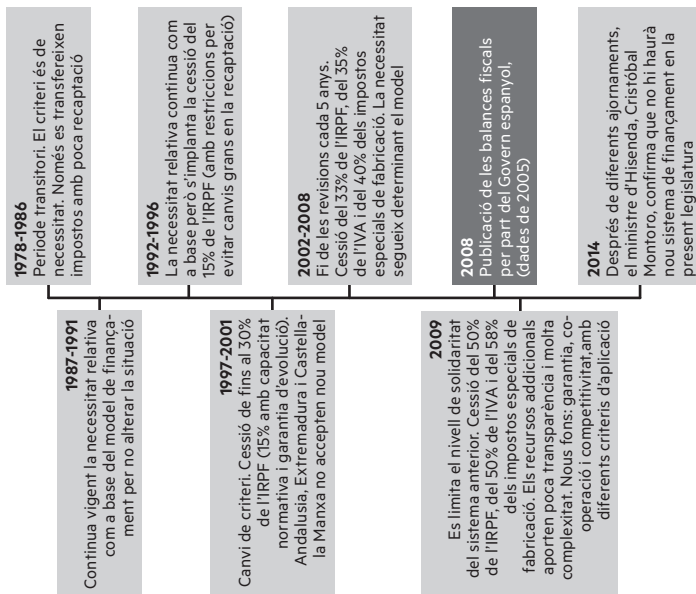
QUE TOT CANVIE PER A QUÈ RES NO CANVIE

I què fa l'Estat espanyol per resoldre aquesta desigualtat territorial en qüestions de renda? Doncs, com ja hem dit, hi ha una llei orgànica, la LOFCA, que regula el finançament de les comunitats autònomes per tal de garantir, en teoria, que tota la ciutadania rep uns serveis bàsics de la mateixa qualitat, independentment del territori on viu.

Per tal d'aconseguir-ho s'han anat implementant diversos sistemes de finançament autonòmic des de l'aprovació de la LOFCA. No obstant, aquestos sistemes han tingut com a punt de partida la distribució de la despesa que es feia ja en l'estat centralista heretat del franquisme, que prioritzava uns territoris davant altres, sense cap criteri objectiu de necessitats de despesa i sense cap Estat del benestar que finançar.

Evolució del sistema de finançament del País Valencià (1978-actualitat)

Elaboració pròpia a partir de «El finançament dels valencians: una insuficiència històrica», de Rafael Beneyto (Fundació Nexa)

A llarg de tots els models que ha aprovat l'Estat espanyol, tots han buscat mantindre aquest statu quo, aconseguir que cap regió perdria en la nova distribució. Açò s'ha aconseguit cedint ingressos del govern central a les autonomies, introduint nous fons per compensar els canvis en el repartiment i que els territoris on l'estat franquista feia més despesa continuen rebent més.

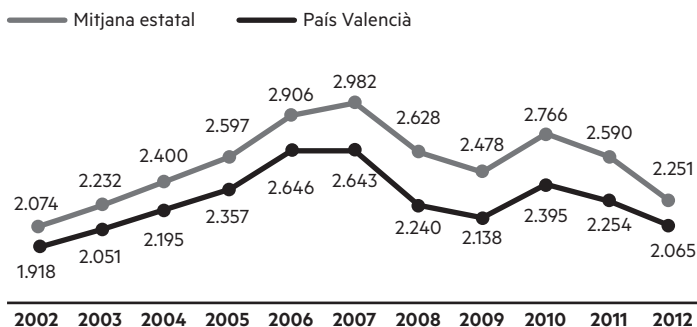
Així, tots els indicadors de població sobre els que s'han basat els models de 1997, 2002 i 2009 han estat convenientment ponderats amb altres variables per tal que el resultat de cada nou repartiment del finançament autonòmic no trencara el statu quo establert, un statu quo amb el que el País Valencià sempre perd.

A més, cal recordar que la Llei 22/2009, que va aprovar el sistema de finançament autonòmic actual, incloïa una disposició addicional establint una revisió quinquennal, que s'hauria de produir enguany. Malgrat el que estableix la Llei, el govern de Mariano Rajoy ja ha anunciat que no hi haurà revisió fins a 2015 o 2016, ignorant completament les reclamacions del President de la Generalitat, Alberto Fabra, reclamant un millor finançament per al País Valencià, que ja ha provocat la reacció irada dels empresaris valencians denunciant el maltractament econòmic del govern espanyol cap al País Valencià.

Però aquesta situació de mal finançament no és nova. Des de l'aprovació del model de finançament de 2002 fins al 2011 (últim any per al que tenim liquidacions dels comptes autonòmics), comprovem que el sistema de finançament deixa el País Valencià per baix de la mitjana estatal per habitant. De fet, deixa al País Valencià com el territori que menys recursos per habitant rep de tot l'Estat, amb una diferència amb la mitjana que s'eixampla amb el pas del temps i que el model de 2009 no resol, sinó que manté.

Ingressos derivats del sistema de finançament (€ per càpita)

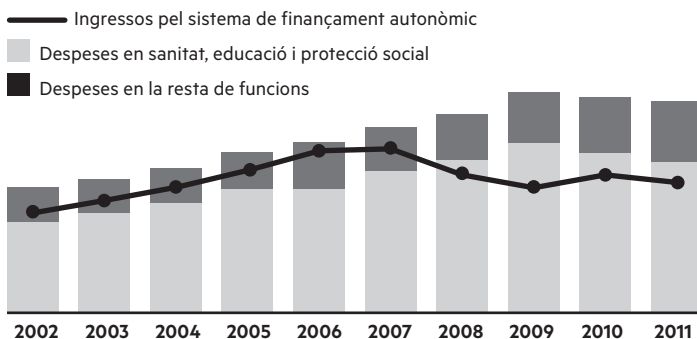
Font: Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas

Com a conseqüència evident d'aquesta manca de finançament està la insuficiència de recursos per part de la Generalitat Valenciana per fer front al pagament dels serveis públics bàsics de l'Estat del Benestar, com són la sanitat i l'ensenyament.

Ingressos i despeses de la Generalitat Valenciana (milions d'€)

Font: Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas

Així, un sistema de finançament que, segons diuen els seus aferrissats defensors, està dissenyat per garantir un nivell mínim de serveis bàsics a tots els territoris, dona com a resultat que al País Valencià ni tan sols cobreix les despeses en una sanitat, un ensenyament i uns serveis socials tan precaris com els que ofereix la Generalitat Valenciana, a la cua de l'Estat en la major part dels indicadors.

Basada en aquest evident maltractament, ha sorgit una reclamació per part dels partits en l'oposició a les Corts Valencianes exigint el «deute històric». Però a què es refereixen quan parlen de deute històric?

Doncs, per a ells, el deute històric és ni més ni menys que la diferència entre els recursos per habitant que el sistema de finançament assigna als valencians i la mitjana estatal. En altres paraules, la diferència acumulada des de 2002 de no haver estat uns «espanyols en la mitjana», una sèrie de recursos que, segons ells, en teoria haurien d'haver arribat al País Valencià per ser un territori més pobre que la mitjana, ja que la LOFCA té com a objectiu el «desarrollo armónico» de tots els territoris de l'estat. Aquest deute històric es calcula que a hores d'ara arriba a 14.400 milions d'euros, gairebé tant com el pressupost de la Generalitat Valenciana per a 2014.

PAGAR I CALLAR

Però la discriminació en el repartiment del finançament autonòmic no és més que la punta de l'iceberg del robatori que l'Estat espanyol practica als valencians i valencianes. El sistema de finançament únicament explica el repartiment dels recursos assignats a les administracions autonòmiques que, com hem dit abans, són el 23,4% del total d'ingressos, però l'estructura de l'estat és molt més gran.

Una de les afirmacions més repetides és que paguen les persones (i les empreses), no els territoris, però no es pot oblidar que la despesa no és fa en el buit, les despeses es fan en treballadors públics i en programes de despesa que tenen lloc en territoris determinats o en inversions en infraestructures que es localitzen en uns territoris concrets. I aquesta afirmació també oblida que hi ha territoris en que els seus habitants ens considerem una comunitat política pròpia, amb les nostres institucions a qui exigim responsabilitats en la gestió de les competències que exerceixen i, per tant, cal saber on van els recursos que generem amb els nostres impostos.

És per això que, per saber quina és l'autèntica relació entre un territori i l'estat es calculen les balances fiscals. Les balances fiscals no és més que l'operació de posar, per una banda, els recursos públics que en forma d'impostos i taxes generem els habitants d'un territori i, per altra banda, totes les despeses i transferències que fa el sector públic

en eixe territori. Una vegada comparem ingressos i despeses, trobem que hi haurà territoris on l'estat (entés com totes les administracions públiques a nivell central, autonòmic i local) realitza més despeses que ingressos genera aquell territori, és a dir, que té una balança amb superàvit fiscal. A la inversa, hi ha territoris on l'estat fa menys despeses que ingressos recapta, és a dir que presenten balances amb dèficit fiscal.

D'aquesta manera, amb la distribució territorial de la despesa d'una o altra forma, l'estat redistribueix els recursos per garantir, en teoria, el que la LOFCA anomena «desarrollo armónico», traspasant recursos d'uns territoris cap a altres. Qualsevol lògica redistributiva basada en la tan repetida «solidaritat interterritorial» hauria de fer que els recursos anaren des dels territoris més rics als més pobres.

No obstant, aquesta dada que seria tan beneficiosa per a la transparència del sector públic a l'Estat espanyol està guardada com un dels majors secrets del regne. En 36 anys de règim constitucional, les balances fiscals únicament s'han publicat per a dos anys, 2005 i 2011.

La primera de les publicacions es va fer l'any 2008 per part del govern de Zapatero després de les reiterades demandes del grup parlamentari d'Esquerra Republicana al Congrés dels Diputats. Aquesta publicació, després d'intensos debats al si de l'Instituto de Estudios Fiscales (dependent del Ministeri d'Hisenda) es va fer seguint dos mètodes diferents, l'enfocament de la càrrega-benefici i el del flux monetari, prenent en consideració diverses variables que donaven sis resultats possibles (quatre amb el mètode de càrrega-benefici i dos amb el de flux monetari).

I és que el mètode que fem per a calcular les balances afecta i molt als resultats que s'obtenen, perquè mesuren coses diferents. Així, el mètode del flux monetari comptabilitza els ingressos allà on es produ-

eix el fet imposable, és a dir, on es produeix l'activitat que genera l'impost (en renda, on resideix el contribuent, en societats on es localitza l'empresa i en impostos sobre consum on es realitza la compra). Per la seua banda, comptabilitza els ingressos al territori on s'efectuen (les despeses en l'aparell burocràtic de l'estat es comptabilitzen a Madrid, les beques a estudiants es comptabilitzen on resideixen els estudiants, per posar dos exemples). Així, el flux monetari vol calcular l'impacte macroeconòmic de la política impositiva i de despesa del sector públic en els diferents territoris. Si un territori presenta un dèficit fiscal vol dir que l'estat realitza menys despesa en eixe territori del que obté per la via dels impostos que l'activitat econòmica del territori genera. Una altra manera de veure-ho és que el criteri del flux monetari indica l'augment o disminució de recursos d'un territori si tinguera plena autonomia financera. En altres paraules, si un territori presenta un dèficit fiscal de X milions vol dir que si eixe territori tinguera la plena capacitat de gestionar tots els impostos que genera (i només els que genera eixe territori), tindria X milions més per a gastar. A l'inrevés, si un territori presenta un superàvit de X milions vol dir que si fóra completament autònom, tindria X milions menys de pressupost per a gastar, perquè l'estat aporta més recursos dels generats en aquell territori.

Per contra, el criteri de càrrega-benefici pretén mesurar l'impacte redistributiu del sector a nivell individual, tenint en compte qui paga (en teoria) finalment l'impost i qui és el beneficiari últim (en teoria) de la despesa pública. Així els impostos s'intenta calcular qui suporta la càrrega final (en impostos sobre consum el comprador final, en impostos sobre beneficis es reparteix entre els accionistes i els compradors finals) que no té perquè coincidir amb la localització de l'activitat econòmica. Per posar un exemple, els impostos que genera la Ford d'Almussafes s'haurien de repartir entre els accionistes (arreu del món) i els compradors dels vehicles fabricats (arreu del món també). Amb la

qual cosa tenim que una activitat feta 100% al País Valencià s'imputa com una aportació de tots els territoris de l'Estat. Per la banda de la despesa, es busca qui es beneficia finalment de la despesa pública, independentment del territori on es faça la despesa. Així tenim que la despesa en el museu del Prado o el Teatro Real (que tantes crítiques per discriminació va alçar d'algú tan poc sospitosos de separatista com Zubin Mehta) s'imputen en part com a despesa efectuada en el País Valencià, perquè els valencians es poden beneficiar, en teoria, d'eixa despesa. O tota la despesa en el gegantí aparell burocràtic estatal situat a Madrid es reparteix entre tots els territoris perquè «treballen per a tots els espanyols».

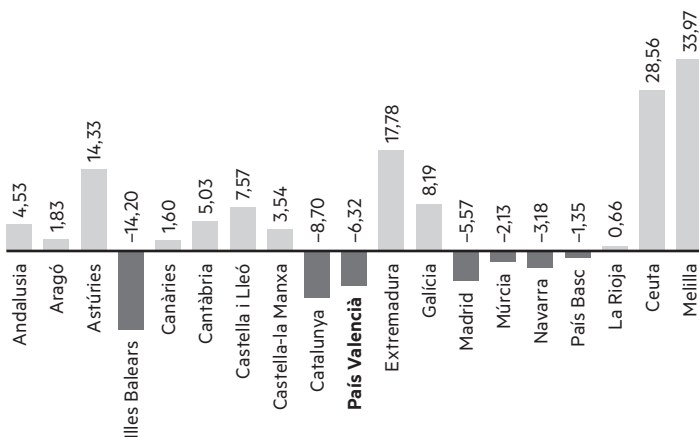
En definitiva, el que es desprèn del mètode de càrrega-benefici és que la societat és, únicament, la suma dels individus (cosa que va contra qualsevol estudi de sociologia existent) i fa, per a cada partida de despesa i d'ingrés, una suposició sobre qui, en teoria, hauria de suportar la càrrega impositiva i es beneficia de la despesa pública i després sumar per comunitats autònomes. En altres paraules, la balança fiscal calculada segons l'enfocament càrrega-benefici pretén calcular la incidència de l'administració central en el benestar dels residents en cada territori.

Per tant, per a saber quin és l'efecte que té la pertinença a l'estat espanyol per al País Valencià cal fixar-nos en el mètode del flux monetari que, per altra banda, és el que s'utilitza per mesurar les contribucions dels diferents estats a la Unió Europea, per posar un exemple.

D'aquesta manera, per a l'any 2005 els experts del govern espanyol van calcular les següents balances fiscals, amb les dades facilitades pel mateix Ministeri d'Hisenda.

Balances fiscals de les comunitats autònomes amb l'Estat (criteri del flux monetari, % del PIB, any 2005)

Font: Instituto de Estudios Fiscales, Ministerio de Economía y Hacienda

L'any 2005 el País Valencià fou el tercer territori que més va contribuir a la «solidaritat interterritorial», amb un 6,32% del PIB, tan sols superat per les Illes Balears (14,2%) i Catalunya (8,7%). Segons diuen els defensors de l'actual sistema tot està bé: els territoris rics paguen més del que reben i els pobres reben més del que paguen. Res més lluny de la realitat. Si bé en el cas de les Illes i Catalunya aquesta afirmació és certa, són més rics que la mitjana i paguen aporten més del que reben, també caldria veure on està el límit del dèficit, però una aportació del 14% i del 8% són xifres que en qualsevol estat federal causarien un escàndol majúscul, a més a més del fet que un territori per ser més ric no vol dir que necessite menys serveis i infraestructures que la resta.

Però major escàndol hauria de produir el fet que un territori que és més pobre que la mitjana siga contribuent a la solidaritat interterritori-

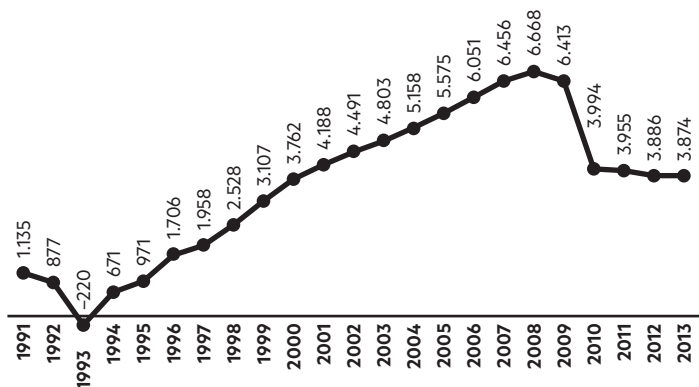
al quan hauria de ser receptor. És a dir, que els valencians i valencianes aportem recursos que no podem utilitzar per finançar els nostres serveis bàsics per a finançar els serveis públics d'altres territoris que són més rics que el País Valencià, com poden ser Castella i Lleó, Aragó o Cantàbria.

En la gràfica també apareix Madrid com a contribuent net a l'anomenada «solidaritat interterritorial». Aquest fet es deu a un factor fonamental: l'efecte seu. A Madrid se situen les seus socials de moltes de les empreses que operen arreu de l'estat, per la qual cosa una part dels impostos que paguen aquestes empreses, però que es generen en altres territoris es computen com a aportacions dels madrilenys a la solidaritat. No obstant, malgrat comptar-li entre els ingressos imposos que es generen en altres territoris, Madrid continua sense ser tan «solidària» com el País Valencià, un territori amb una renda per habitant 9.000 euros inferior.

I això, sols tenint en compte l'any 2005. Però no podem oblidar que el dèficit fiscal valencià ha estat una constant en les darreres dècades (únic període per al qual tenim dades). Com mostra la gràfica, des de l'any 1991 l'Estat espanyol sempre s'ha emportat del País Valencià més diners dels que ha deixat en despesa i inversions, un espoli de recursos que es perpetua en el temps i que ha anat en augment amb el creixement del PIB del País Valencià.

Evolució del dèficit fiscal del País Valencià (1991-2013, milions d'€)

Font: diversos estudis i elaboració pròpia. 1991-1996; Castells, A. *Las balanzas fiscales de las Comunidades Autónomas (1991-1996)*. Barcelona: Ariel, 2000. 1996-2000; Fernández. *Estimació dels comptes i balances fiscals del sector públic en les comunitats autònomes*. Inèdit: Institut d'Estudis Autònomic, 2003. 2001-2004; estimació pròpia dèficit fiscal en un 6,3% del PIB del País Valencià. 2005; IEF (2008). «Las Balanzas Fiscales de las CCAA españolas con las AA Públicas Centrales 2005». <www.meh.es>, cerqueu «balanzas fiscales». 2006-2009; estimació pròpia dèficit fiscal en un 6,3% del PIB del País Valencià. 2010-2013; estimació pròpia a partir de l'estudi del Ministerio de Hacienda.

Cal precisar, però, que no hi ha dades disponibles a partir de l'any 2000 (excepció feta de l'any 2005, únic any amb dades oficials), per la qual cosa calculem el dèficit fiscal com una proporció fixa del PIB, el 6,3% (l'any 2000 fou del 6,3% i el 2005 del 6,32%, per tant considerem que

és una mitjana adequada). A partir de l'any 2009, amb el nou model de finançament, no podem continuar mantenint eixa mitjana per això que hem utilitzat un càlcul aproximat, a partir de les dades de les «balances fiscals» (oficialment Sistema de Cuentas Públicas Territorializadas) que ha publicat el Ministeri d'Hisenda el juliol de 2014 per als comptes anuals de 2011. Malgrat utilitzar un mètode molt qüestionable i que no es pot comparar amb el de 2005, hem calculat proporcionalment el dèficit amb el criteri del flux monetari que existiria en 2011 si es mantinguera la proporció entre criteris existent el 2005. Així, en el càlcul més moderat, el percentatge de dèficit se situaria en el 3,98%, amb la qual cosa en 2013 tindríem un dèficit de més de 3.800 milions d'euros.

I cal insistir en què aquest càlcul és el més conservador i que més minimitza el dèficit del País Valencià, ja que per a respondre a les constants reclamacions per a la publicació de les balances fiscals, un exercici de transparència pressupostària necessari i que es fa en qualsevol Estat federal i en la Unió Europea entre els estats membres, el Ministeri d'Hisenda, amb Cristóbal Montoro al capdavant, va decidir publicar-les, però a la seua manera.

Així, en lloc de fer una publicació amb els dos mètodes acceptats per la comunitat científica, tal com es va fer el 2005 i com la Generalitat de Catalunya ha vingut publicant anualment, ha decidit construir un nou mètode de càlcul a la seua mesura, obviant tot el debat realitzat al si de l'Instituto de Estudios Fiscales. Per a aquesta tasca ha comptat amb 3 acadèmics respectats, però que han manifestat reiteradament al llarg de la seua carrera que les balances fiscals no serveixen per a res i que sempre s'han mostrat contraris a la utilització del criteri del flux monetari.

Després de la publicació de les balances, ha quedat de manifest que el nou sistema encarregat pel Ministeri no es pot comparar amb l'anterior,

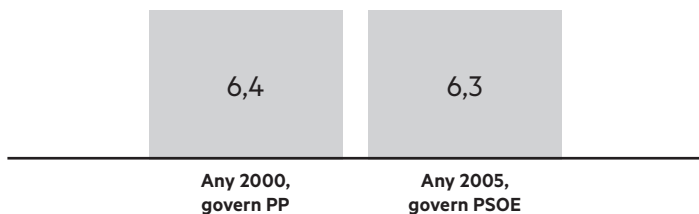
considera que més del 50% de la despesa de l'estat no es pot imputar a cap territori en concret, centrifuga la despesa realitzada a Madrid a la resta de territoris i reparteix entre tots els territoris ingressos que són fàcilment localitzables, com els ingressos derivats del turisme internacional (especialment important al País Valencià) o la compra de vivenda, que la imputa al territori de residència del comprador (per exemple, si un madrileny compra una vivenda al País Valencià es computa com a aportacions de Madrid).

No obstant, malgrat tota aquesta tasca de ocultació de la realitat, el País Valencià continua presentant un dèficit del 2,03% del PIB, 2.000 milions d'euros que se'n van a Madrid per a no tornar als valencians.

Darrerament, hem pogut comprovar com PSOE i PP han utilitzat el mal finançament com a arma en la seua baralla partidista, però cal recordar que cap govern de la Generalitat ni de l'Estat espanyol ha volgut posar fi a aquest fet. El dèficit fiscal amb governs del PSOE a Madrid és el mateix que amb governs del PP.

Dèficit fiscal valencià comparat (% , anys 2000 i 2005)

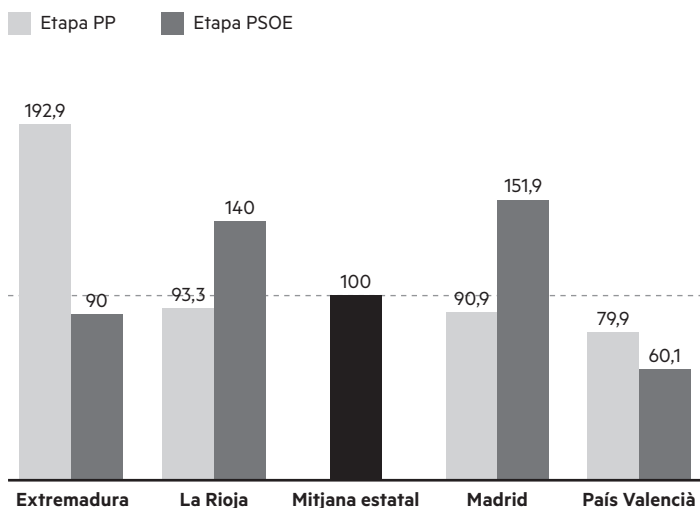
Font: INE

És més, el PSOE i el PP han utilitzat els pressupostos generals de l'Estat per tal de premiar les autonomies més fidels, com es pot comprovar en les diferències d'inversió segons qui estiga al govern. No obstant, al País Valencià mane qui mane sempre li va mal, mai arriba ni tan sols a la mitjana estatal. En discriminació pressupostària per al País Valencià PP o PSOE al govern central «tanto monta, monta tanto».

Inversions de l'Estat en les comunitats autònomes, període PSOE i PP (mitjana %/habitant)

Font: *El Punt*, 30 de setembre de 2007

EL PREU D'OFRENAR NOVES GLÒRIES A ESPANYA

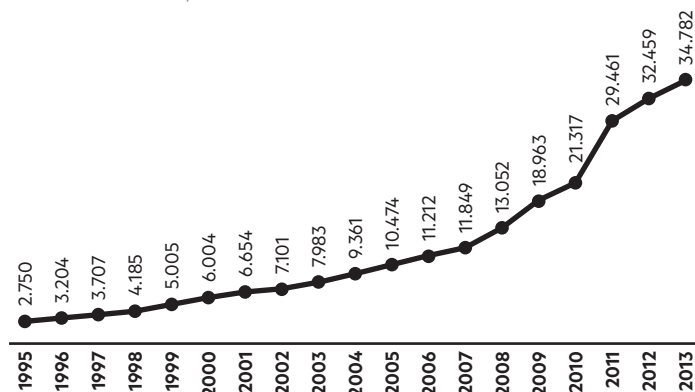
I quines conseqüències té aquesta situació de robatori sistemàtic per als valencians i valencianes?

En primer lloc, la conseqüència més evident de la manca de recursos que afronta la Generalitat Valenciana és que, per poder prestar els serveis públics mínims s'ha d'endeutar, ja que, com hem vist, les despeses en ensenyament, sanitat i serveis socials són superiors als recursos que rebem.

El deute públic s'ha disparat els darrers anys, en que els ingressos han disminuït, però la despesa no ho ha fet en la mateixa mesura, ja que les competències de la Generalitat (sanitat, educació, serveis socials) no sols no disminueixen en temps de crisi, sinó que tendeixen a augmentar. La manca de recursos i la prohibició d'endeutament que l'Estat espanyol ha imposat a les autonomies han provocat les brutals retallades en serveis socials que estem patint al País Valencià.

Deute de la Generalitat Valenciana (milions d'€, 1995-2014)

Font: Banco de España

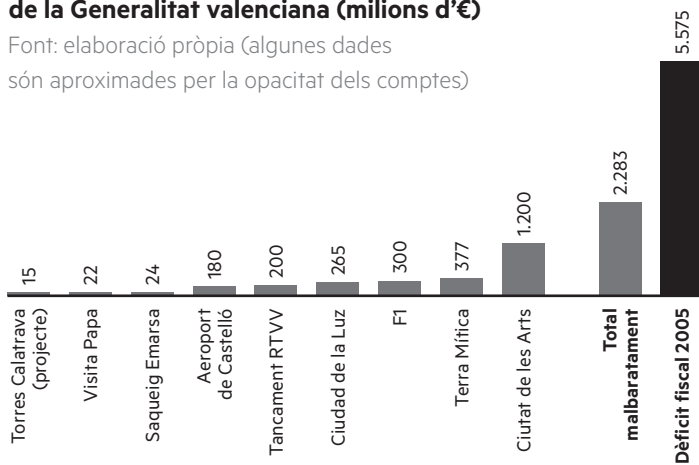
D'aquesta manera, tenim una Generalitat Valenciana que cada vegada ha de dedicar un part més i més important al pagament del deute públic i els interessos que genera. Si ja hem dit que els recursos que ens arriben per part de l'Estat no cobreixen la despesa en serveis públics bàsics, si afegim el deute, que té privilegi respecte a tota la resta de despeses gràcies a la reforma de l'article 135 de la Constitució Espanyola aprovat pel PSOE i pel PP, ens trobem davant una situació dramàtica que explica la precarietat dels serveis públics valencians, que ja estaven molt tocats per la política privatitzadora dels governs del PP, que han trobat en aquest augment del deute, l'excusa perfecta per a accelerar la privatització de més serveis.

Tot i això, també tenim qui diu que aquest deute es deu en bona mesura a les polítiques de balafament i corrupció generalitzada amb què ens han regalat els governs del PP. Són famosos els macroprojectes i els grans esdeveniments que el PP va programar i pagar amb els di-

ners de tota la societat valenciana «per a posar València en el mapa». Aquesta política de grans esdeveniments ha suposat una orgia de malbaratament de recursos que ha indignat a la major part de la societat valenciana, però tots els recursos malbaratats en projectes de dubtosa rendibilitat i saqueig de les arques públiques empal·lideix al costat del que ens costa ofrenar noves glòries a Espanya. Un sol any de dèficit fiscal (posem 2005, únic any amb dades oficials) suposa una pèrdua de recursos del doble de volum que tots els macroprojectes i corrupteles del PP els darrers 20 anys.

Comparativa dèficit fiscal vs malbaratament de la Generalitat valenciana (milions d'€)

Font: elaboració pròpia (algunes dades són aproximades per la opacitat dels comptes)

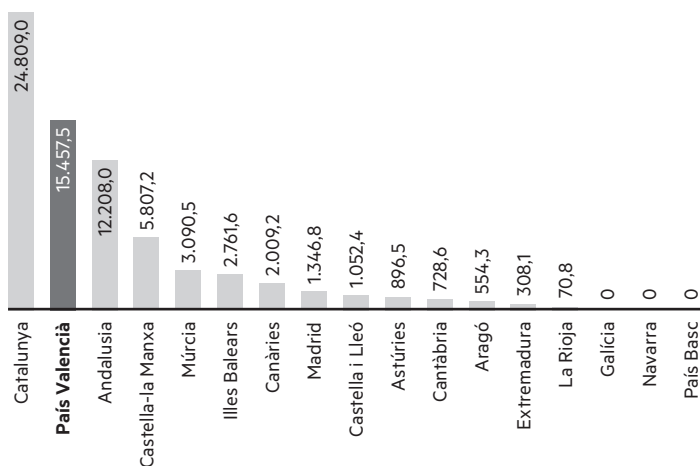

I d'aquesta situació de clara inviabilitat de la Generalitat autonòmica, amb moltes més despeses que ingressos, l'Estat espanyol també s'aprofita per a fer negoci. Els darrers anys s'ha donat molta publicitat al

fet que l'Estat ha hagut d'eixir al rescat de diverses comunitats autònomes, entre les quals la valenciana, amb el famós FLA (Fons de Liquidesa Autonòmic) i els fons de pagament a proveïdors. Aquestos «rescats» són possibles pel que hem explicat abans, l'estat gestiona molta més part d'ingressos que de despeses i trasllada el gros del problema de la manca de recursos públics a les autonomies i, entre totes les autonomies afecta especialment a les que tenim major dèficit fiscal.

Aportacions del Fons de Liquidesa Autonòmic i el Fons de Pagament de Proveïdors (milions d'€)

Font: Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas

Així, Catalunya i el País Valencià han estat les principals receptores dels «fons de rescat» de l'Estat en termes absoluts. La Generalitat Valenciana ha rebut més de 15.000 milions d'euros en ajudes per a poder pagar

a proveïdors i poder continuar funcionant. Però aquestes ajudes no són debades, són préstecs que l'Estat fa a les administracions autonòmiques i que s'han de retornar amb interessos, com ja estan començant a comprovar els ajuntaments que van rebre diners per al pagament a proveïdors, a qui se'ls ha imposat un préstec amb unes condicions draconianes.

Doncs bé, en el cas del País Valencià aquestos préstecs a la Generalitat suposen un abús de poder intolerable per part de l'estat. Així la cronologia de l'estafa i l'extorsió de l'Estat als valencians i valencianes és la següent:

1. El País Valencià aporta en impostos més diners dels que després rep de l'Estat en despesa estatal i finançament autonòmic, a raó de més de 5.000 milions d'euros a l'any de dèficit fiscal.
2. Aquest dèficit fiscal implica que no podem comptar amb una sèrie de recursos que generem els valencians i que fan que la Generalitat no tinga prou diners per pagar els serveis bàsics.
3. Com que no tenim prou diners, ens hem d'endeutar, però l'Estat no deixa endeutar-nos més pel nostre compte.
4. Com que no tenim diners i no podem buscar finançament extern, davant l'amenaça de deixar de pagar, l'estat ens presta diners amb condicions draconianes, que haurem de tornar amb interessos (que ja sumen més de 4.000 milions d'euros d'interessos futurs).

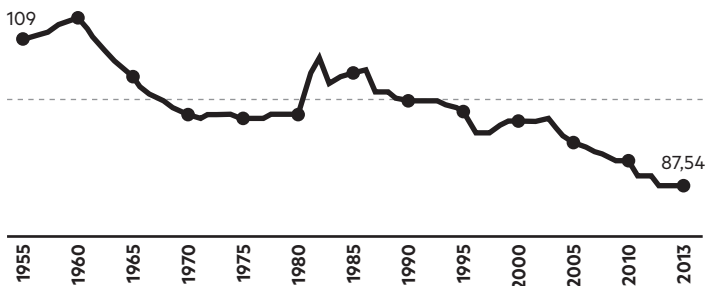
Com a resultat, l'estat ens priva d'uns recursos que generem els valencians i valencianes per finançar-se la seua despesa. Com que a l'Estat li sobren diners perquè gestiona menys despesa que ingressos, en lloc de llevar-nos menys diners i disminuir el dèficit fiscal, ens presta la part dels impostos dels valencians que es queda i no es gasta i ens fa pagar interessos. En resum, al final del procés, hem d'aca-

bar pagant interessos per disposar d'uns recursos que hem generat els valencians i valencianes amb el nostre esforç, amb els impostos que paguem.

I quina conseqüència té aquest dessagnament econòmic en la vida dels valencians i valencianes? Doncs bé, la extracció de recursos del País Valencià en forma d'impostos que després no reverteixen en inversió en el territori no és un fenomen nou, com ja hem dit. Portem anys i panys veient com l'Estat aprofita la seua posició de poder per tal de pagar-se la seua festa d'infraestructures a cap lloc, de ministeris sense competències i de construcció de l'Espanya radial a costa dels valencians (i també dels catalans i balears). Aquest procés no ha estat inofensiu per a l'economia valenciana, que ha vist com any a any han anat eixint recursos que podrien haver servit per afrontar els reptes del model econòmic valencià.

Evolució del PIB del País Valencià respecte la mitjana estatal (%)

Font: INE

Si mirem l'històric de la renda per habitant des de 1955 (primer any per al que l'INE dóna dades), veiem com la renda per càpita valenciana respecta a la mitjana espanyola presenta una tendència molt negativa. En especial, cal destacar dos períodes: a partir de 1959, que entra en vigor el Plan Nacional de Estabilización Económica, el pla que el govern franquista féu per tal de modernitzar l'economia espanyola i obrir-la a l'exterior, que va possibilitar una època de creixement econòmic després de dècades d'autarquia i misèria. Però aquest creixement va ser menor al País Valencià, que va vore com de ser un territori ric en relació a la resta de l'Estat, passà a estar a la mitjana. Aquest fet és conseqüència, entre unes altres causes, del fet que l'economia valenciana fou la principal finançadora en divises de l'Estat, i amb els impostos recaptats sobre la nostra economia es van finançar les infraestructures i inversions d'aquest Pla d'Estabilització.

El segon període és des de l'entrada al segle XXI, en que el model de la rajola i el turisme de sol i platja es fa hegemònic de la mà del PP de Zaplana, la qual cosa resta capacitat de creació de valor afegit a l'economia valenciana. A més, també són els anys de govern d'Aznar amb majoria absoluta, que va aprofitar per fer milionàries inversions en la construcció de l'Espanya radial, que es va finançar amb diners valencians, i també de l'aprovació del model de finançament del 2002, que va discriminar enormement el País Valencià.

Així, veiem com el País Valencià ha anat perdent capacitat de generar renda respecte a la resta de l'Estat en els darrers 60 anys. Aquest progressiu empobriment té diverses causes, però n'hi ha una que és constant al llarg de cadascun dels darrers 60 anys: els valencians i valencianes hem pagat la festa de la despesa estatal, hem pagat els nostres impostos i aquestos diners se n'han anat a finançar altres despeses, mentre les nostres infraestructures, els nostres serveis i la nos-

tra economia no han experimentat les millores que necessitem. Així, el País Valencià no és un territori pobre, sinó que és un territori empobrit per anys de extracció de recursos per part de l'Estat espanyol.

DE LA COLÒNIA TRIBUTÀRIA A LA REPÚBLICA DEL PAÍS VALENCIÀ

Com ja hem dit, el debat sobre el finançament del País Valencià ha estat una constant el darrer any. Han estat nombroses les institucions i partits que han denunciat la injustícia que suposa el finançament autonòmic per al País Valencià. Però quines solucions ens proposen?

Doncs la solució proposada per les Corts Valencianes, amb el vot a favor de tots els grups parlamentaris (PP, PSOE, Compromís i EU) és la reclamació al govern de l'estat per tal que reforme el sistema de finançament, fent que el nou sistema situe al País Valencià en la mitjana per habitant en finançament autonòmic per càpita i el pagament del «deute històric».

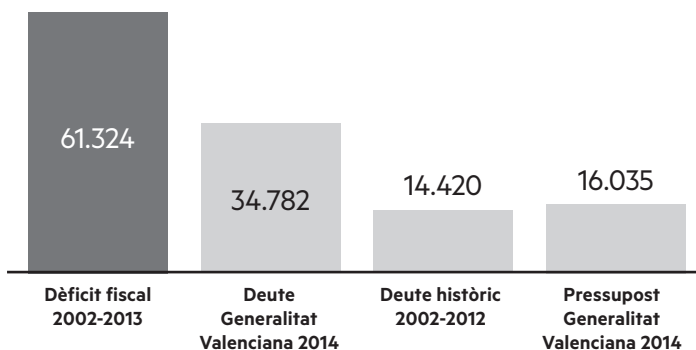
I què entenen per «deute històric»? Doncs la diferència entre el que hem rebut per habitant els valencians i valencianes pel sistema de finançament autonòmic i la mitjana estatal de recursos rebuts per habitant. Eixa diferència en el període 2002-2011 està calculada en 13.400 milions d'euros, uns 1.100 milions d'euros per any d'infr finançament.

És a dir, la solució que es proposa per a la situació d'asfíxia financera que pateix la Generalitat Valenciana no és altra que ser uns «espanyols en la mitjana», rebre uns 1.100 milions d'euros més a l'any, que a penes serviria per a poder acabar de cobrir la despesa en educació i sanitat,

en el sistema educatiu i sanitari que tenim ara, completament insuficient per atendre les necessitats de la societat valenciana. Si sumem el deute històric dels darrers 10 anys solament podríem cobrir una tercera part del deute de la Generalitat Valenciana, completament insuficient per acabar amb les retallades que assolien els serveis públics al País Valencià.

Dèficit fiscal i deute autonòmic al País Valencià (milions d'€)

Font: Banco de España i elaboració pròpia

A més, cal destacar que aquest suposat «deute històric» es basa en un suposat greuge comparatiu. Es calcula en base a la premissa que el País Valencià, com que té una renda per càpita inferior a la mitjana hauria de rebre recursos del sistema de finançament autonòmic al nivell de la mitjana de l'Estat. En altres paraules, el deute històric que calculen els experts designats pels partits a les Corts Valencianes no és més que uns diners que teòricament hauríem d'haver rebut (segons el seu criteri), però que el sistema de finançament autonòmic ens nega.

Davant aquests recursos que haurien d'haver rebut en teoria, tenim un fet: els valencians i valencianes hem estat enviant diners a Madrid que mai han tornat per atendre les nostres necessitats, tal com reflecteixen les balances fiscals.

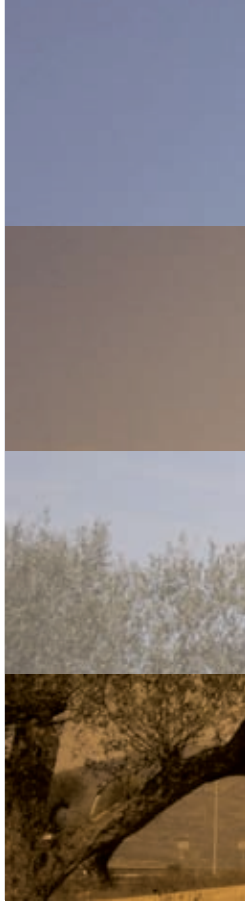
Si al País Valencià poguérem recaptar i gestionar els impostos que generem, des de l'any 2002 haguérem pogut comptar amb 61.324 milions d'euros més. És a dir, podríem no tindre ni un euro de deute públic, per la qual cosa no hauríem de dedicar cap euro del pressupost de la Generalitat a pagar interessos i deute i podríem haver dedicat 26.000 milions (pràcticament el pressupost de la Generalitat de 2 anys sencers!) més a per a no fer cap retallada en sanitat ni educació, ni haver tancat RTVV i podríem invertir en la modernització del nostre sistema productiu.

Per contra, el que tenim al País Valencià és una Generalitat paralitzada pels deutes, un sistema productiu en caiguda lliure, un sistema financer propi trossejat i malvenut i uns serveis públics precaris (o inexistents com un mitjà de comunicació públic i en valencià). I en lloc de reclamar que acabe la extracció de recursos amb què ens condemna l'Estat cada any, els partits que representen al poble valencià plantegen el debat en reformar el sistema de finançament autonòmic complet per tal que el govern central ens envie el que ells consideren just.

Des d'Esquerra Republicana del País Valencià creiem que el debat no el podem plantejar per tal de negociar amb qui ni tan sols ha volgut reunir-se amb el President de la Generalitat a escoltar les reclamacions de les Corts Valencianes. No hi ha negociació possible quan ens estan imposant que els agafem préstecs i ens apliquem retallades sobre els nostres serveis públics i ja han dit que no tenen cap intenció de reformar el sistema de finançament.

No serà possible un autèntic canvi polític al País Valencià si no podem decidir què fem amb els impostos que generem els valencians i valencianes. Cal aturar la sagnia que suposa que l'Estat espanyol cada any s'emporte milers de milions d'euros que generem els valencians per tal de pagar la seua política recentralitzadora.

És imprescindible aconseguir un gran consens en la denúncia d'aquesta extracció colonial de recursos, perquè és un problema que afecta a tots els valencians i valencianes, independentment de si parlen valencià, castellà, àrab o romanés, si professen la religió cristiana, musulmana o cap religió en absolut, de si han nascut al País Valencià o han arribat fa un any, de si són empresaris o treballadors. L'empobriment al qual han sotmés al País Valencià ens ha empobrit la qualitat de vida a tots. Aprofitem l'onada de canvi per tal de fer el canvi més important: agafar les regnes del nostre futur i aconseguir decidir sobre els recursos generats pel nostre esforç.

PAÍS VALENCIÀ
**ESQUERRA
REPUBLICANA**